La foto fixa del procés

Documenten la història des de l'1-0 per al Centre de Recerca i Difusió de la Imatge de Girona
Es cobreixen actes i manifestacions en format audiovisual

"L'1-O era incapaç de descriure el que veia només amb fotos"

Serà material essencial per a l'estudi del procés d'aquí a uns anys

"Totes les fotos són iguals", comenta el personatge que interpreta William Hurt, a la pel·lícula Smoke (1995), quan mira l'àlbum de fotos que l'estanquer, l'actor Harvey Keitel, realitza cada dia al mateix lloc i a la mateixa hora. "T'equivoques, no són totes iguals, semblen totes iguals però totes són diferents a la seva manera", respon Keitel. El fotògraf Josep Maria Oliveras [http://www.jmoliveras.cat] comparteix la visió de Keitel quan se li pregunta per les imatges que pren, cada dilluns, a la concentració de la plaça del Vi. "Hi ha elements que hi són sempre però mai són iguals." Oliveras, que treballa professionalment des de l'any 1979 en el camp de la il·lustració fotogràfica de llibres i catàlegs d'art, assenyala per exemple com a mesura que la gent pren posicions a la plaça, se situa allà mateix: "La senyora amb el mateix cartell, el senyor que s'esgargamella amb el 'Visca la República' al final d'Els Segadors, el clarinetista que plantifica la partitura..." El dilluns 23 de setembre, Oliveras va preferir no continuar amb els manifestants fent via cap a la caserna de la Guàrdia Civil, sinó que va optar "per fer fotos de la gent", des d'un punt de vista alçat, i fotografiar "com es buidava la plaça, com desapareixia la gent". "És una visió estètica; en l'aspecte informatiu no té interès, però en el conjunt d'una narració visual, és possible que em serveixi; aquesta intuïció em serveix per fer fotos." És un punt de vista, estètic i artístic, que no ha de ser necessàriament el mateix que el de l'informador. Oliveras recorda que, a diferència dels fotoperiodistes, no té "la servitud d'entregues immediates ni de documentar-ho d'una determinada manera".

El setembre del 2017, a Josep Maria Oliveras li van encarregar documentar un procés que va tenir el seu punt d'inflexió l'1-0. "Ens adonem, abans de les votacions, que hi ha una cartelleria singular, innovadora respecte d'altres eleccions, molt més creativa, feta a mà, més precària que la impressió tradicional, i amb una forta càrrega estètica. I és quan des del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI) de l'Arxiu Històric de Girona, que s'encarrega de la conservació del patrimoni de la imatge, em demanen que ho documenti."

Amb aquest encàrrec, el diumenge 1 d'octubre del 2017, Josep Maria Oliveras es dirigeix a l'escola Bruguera, on, vist el cordó policial i "com es tractava la gent" va intuir que li seria difícil prendre "simples imatges fixes". Va optar per gravar vídeo amb el telèfon mòbil i a les deu del matí es va dirigir al col·legi Verd. Allà va trobar la millor posició a la columna del pati: "Tenia un punt de vista que singularitzava l'escena i l'entorn; vaig començar a gravar imatges." Oliveras recorda l'impacte del que va veure: "Són imatges molt potents del maltractament a la gent, dels trets, dels cops, dels crits..." En aquest sentit el fotògraf reconeix que l'1-O no va fer cap foto: "Em veia incapaç de descriure el que veia només amb imatges fixes."

Dos anys després, Oliveras ha continuat realitzant aquest treball de cobertura i documentació, per obtenir material que esdevingui patrimoni audiovisual històric, i que interpreta com "un quadern en blanc" per aportar-hi el seu punt de vista. "El CRDI sap que estic fent aquest treball però no saben quina forma definitiva tindrà", assenyala. Així, Oliveras segueix les diferents manifestacions, concentracions, actes al carrer que es fan a

Girona. Aquest material audiovisual es documenta amb les cròniques periodístiques publicades de l'acte. "La notícia al diari situa el moment concret, la referència de l'acte i més informació", assenyala el fotògraf recordant la finalitat del projecte, de documentació històrica.

El pas del temps

En la conversa a Smoke entre Harvey Keitel i William Hurt, l'estanquer recorda que els canvis a la mateixa foto es perceben amb la llum d'estiu, la de tardor, els matins assolellats i els ennuvolats. I la clau és mirar la foto detingudament, sense pressa. Així, cada dilluns, Josep Maria Oliveras es dirigeix a la plaça del Vi a fer aquesta foto fixa, igual però diferent, d'un seguiment constant d'un procés del qual reconeix que cal prendre'n distància per tornar a mirar-se la plaça i el relat amb ulls nous. Recorda com el pas del temps es capta a través de la llum, diferent cada estació. "És un espai molt acotat i quan hi vaig dono la volta a l'entorn, comprovo quin és el camp de treball, em prenc el meu temps, per mirar-me la mateixa foto diferent."

Publicat a:
-El Punt Avui. Girona 01-10-2019, Pàgina 18

Font del document: http://www.elpuntavui.cat/politica/article/17-politica/1673079-la-foto-fixa-del-proces.html